

**КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАКУЛЬТЕТ ПРАВА ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
КАФЕДРА ПУБЛІЧНОГО ТА ПРИВАТНОГО ПРАВА**

**«НАУКОВІ РОЗВІДКИ З
АКТУАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ ПУБЛІЧНОГО ТА
ПРИВАТНОГО ПРАВА»**

Матеріали

IV Всеукраїнської науково-практичної конференції
(Київ, 24 квітня 2021 року)

Київ – 2021

УДК 340.1

Наукові розвідки з актуальних проблем публічного та приватного права: матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції (Київ, 24 квітня 2021 року) – Київ : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2021. – 222 с.

У матеріалах IV Всеукраїнської науково-практичної конференції висвітлено широкий спектр питань, пов'язаних із актуальними проблемами теорії і практики публічного та приватного права. На основі аналізу вітчизняного та міжнародного досвіду розглянуто шляхи вирішення завдань сьогодення у згаданих галузях, надано обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення чинного законодавства.

Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції адресовано вченим, практикам, адвокатам, нотаріусам, аспірантам (ад'юнктам), слухачам магістратури, студентам вищих навчальних закладів, а також усім, хто цікавиться проблемами теорії та практики публічного та приватного права.

Матеріали подано в авторській редакції. Редакційна колегія не завжди поділяє висловлені позиції та не несе відповідальності за їх зміст

УДК 340.1

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

- Орел Лілія Василівна** **Київський університет імені Бориса Грінченка**
д.ю.н., професор кафедри, завідувач кафедри
публічного та приватного права, доцент
- Хатнюк Наталія
Сергіївна** **Київський університет імені Бориса Грінченка**
д.ю.н., професор кафедри публічного та приватного
права Факультету права та міжнародних відносин
Київського університету імені Бориса Грінченка,
доцент
- Калашник Олена
Миколаївна** **Київський університет імені Бориса Грінченка**
к.ю.н., старший викладач кафедри публічного та
приватного права Факультету права та міжнародних
відносин Київського університету імені Бориса
Грінченка, адвокат
- Удовенко Жанна
Володимирівна** **Національний університет «Києво-Могилянська
академія»**
к.ю.н., доцент кафедри кримінального та
кримінально-процесуального права Національного
університету «Києво-Могилянська академія»
- Власова Ганна
Петрівна** **Київський університет імені Бориса Грінченка**
д.ю.н., професор кафедри публічного та приватного
права Факультету права та міжнародних відносин
Київського університету імені Бориса Грінченка,
доцент
- Баклан Олег
Володимирович** **Київський університет імені Бориса Грінченка**
д.ю.н., професор кафедри публічного та приватного
права Факультету права та міжнародних відносин
Київського університету імені Бориса Грінченка,
професор

ВСТУПНЕ СЛОВО

Шановні учасники конференції!

Вітаємо Вас на нашій четвертій щорічній всеукраїнській науково-практичній конференції «Наукові розвідки з актуальних проблем публічного та приватного права». Вже традиційно 24 квітня, коли весна повноцінно вступає в свої володіння, Київ зустрічає наших гостей розквітлим каштаном, які зображені також на гербі Київського університету імені Бориса Грінченка. Надихаючись весняним оновленням природи, будемо говорити про оновлення законодавства, зокрема цивільного.

Процес модернізації Цивільного кодексу України розпочався два роки назад та триває до сьогодні. Ученими пропонується звернутися до структури, яка була визначена робочою групою в проекті Цивільного кодексу України 2003 року – повернути до книг Кодексу «Сімейне право» та «Міжнародне приватне право».

Пропонується також ряд фундаментальних змін до Книги 2 Цивільного кодексу України. Особисті немайнові права є особливим об'єктом регулювання цивільно-правових відносин, і до них потрібен зважений підхід стосовно змін до Цивільного кодексу України, щоб, з одного боку зберегти всі свободи людини, а з другого – врахувати інтереси усіх суб'єктів цивільного права. Також при модернізації Цивільного кодексу необхідно оновити до сучасних стандартів статті Книги 2 таким чином, щоб норми були універсальними на випередження майбутніх змін у суспільних відносинах та невинного технологічного розвитку в світі.

Варто продумати певні виключення з окремих прав особи для всезагального блага соціуму, як от на випадок пандемії стосовно права на медичну таємницю – хвороба, яка є небезпечною для інших людей не може бути об'єктом медичної таємниці, бо через замовчування веде до непоправних наслідків. Приховування факту наявності таких видів хвороби є шкідливим для інших людей, і для соціуму загалом, тому потрібно додати до норми виключні випадки, за яких стан здоров'я фізичної особи не може бути об'єктом медичної таємниці.

COVID19 змусив нас обдумати зміни до законодавства не лише відносно однієї фізичної особи, а в бік людства загалом. Ми повинні максимально продумати, як прописати норми, що регулюють особисті немайнові права, також прогнозувати майбутні суспільні відносини.

Закликаю науковців та практиків до обговорення актуальних проблем публічного та приватного права, у тому числі пов'язаних із пандемією, задля спільного їх вирішення на науковому рівні та впровадження у правничу діяльність.

*Завідувач кафедри публічного та приватного права,
факультету права та міжнародних
відносин Київського університету ім. Бориса
Грінченка, доктор юридичних наук, професор
Орел Л. В.*

ЗМІСТ

Орел Л. В. <i>Щодо питання модернізації Цивільного кодексу України.....</i>	10
Калашник О. М <i>Проблеми доказування у спорах щодо визнання особо біженцем або такою, що потребує додаткового захисту.....</i>	13
Удовенко Ж. В. <i>Дотримання права особи на невтручання в її особисте та сімейне життя під час виконання судових рішень.....</i>	16
Сергієнко Н. А. <i>Проблематика роз'яснення рішень та несудових виконавчих документів в ході виконавчого провадження .....</i>	21
Гаргун С. С. <i>До питання визначення суб'єктів реалізації права на мирні зібрання в Україні.....</i>	24
Дмитренко А. В. <i>Спортивне право в Україні: аспект правосуддя.....</i>	28
Донець Є. О. <i>Право на місце проживання та недоторканість житла.....</i>	33
Кіктєва В. С. <i>Теоретичні та практичні проблеми недійсних правочинів.....</i>	37
Левицька А. А. <i>Географічне зазначення як засіб індивідуалізації та об'єкт інтелектуальної власності.....</i>	41
Лупійчук В. О. <i>Медіація в цивільному процесі.....</i>	45
Макаренко А. Ю. <i>Обов'язкові та істотні умови господарського договору: поняття, види, співвідношення.....</i>	48
Масляний Б. О. <i>Музичний твір як об'єкт авторського права.....</i>	52

Марченко К. Д. <i>Шлюбний контракт, як вид цивільного договор у</i>	55
Мороз Я. О. <i>Суб'єкти цивільного процесу та проблеми їх класифікації</i>	59
Назарець В. П. <i>Обмеження права на свободу пересування: теоретичний та практичний аспект</i>	62
Науменко Я. В. <i>Правовий статус та проблеми залучення свідка у господарському процесі</i>	67
Науменко Я. В. <i>Розгляд справ про визнання договорів недійсними</i>	70
Памірський М. А. <i>Юридична особа як учасник у цивільному процесі</i>	72
Пентіло Д. В. <i>Порушення прав туристів в умовах карантину</i>	75
Пешкова В. В. <i>Суб'єкти цивільного процесу та проблеми їх кваліфікації</i>	79
Скакун Н. В. <i>Засоби забезпечення права на таємницю кореспонденції та особисті папери</i>	82
Субботіна В. В. <i>Договори про передачу майнових прав інтелектуальної власності у сфері господарювання</i>	86
Головата Б. О. <i>Відповідальність сторін за порушення умов договору перевезення вантажу</i>	91
Герасимова А. В. <i>Форма господарського договору та наслідки її недотримання</i>	94

Толок А. С. <i>Забезпечення позову як спеціальні заходи з метою захисту права власності</i>	97
Нікітін Н. В. <i>Медичне право як частина цивільного права</i>	100
Власова Г. П. <i>Адвокатська таємниця: теорія і практика</i>	104
Баклан О. В. <i>Про державну присутність у публічно-приватному партнерстві у сфері вітчизняного підприємства</i>	108
Нашинець-Наумова А. Ю. <i>Кіберзлочинність. Нова кримінальна загроза</i>	111
Матвєєв П. С. <i>Юридична освіта в Україні – концептуальні засади правового забезпечення реалізації національної політики в умовах євроінтеграції</i>	115
Карвацький А. М. <i>Перспективи використання науково-методичних рекомендацій на початку досудового розслідування</i>	122
Буличева Н. А. <i>Інвестиційний паспорт територіальної громади як дієвий інструмент залучення додаткових коштів до місцевих бюджетів</i>	127
Хатнюк Н. С. <i>Правові засади надання приватної психіатричної та наркологічної допомоги</i>	131
Коваль Н. В. <i>Добре (належне) врядування у територіальній громаді</i>	136
Кравчук В. М. <i>Етика правосуддя: можливості розвитку та уніфікації</i>	140

Власова Г. П.

Професор кафедри публічного та приватного
Факультет права та міжнародних відносин
Київського університету імені Бориса Грінченка
Доктор юридичних наук, професор

АДВОКАТСЬКА ТАЄМНИЦЯ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

Проблема збереження адвокатської таємниці не нова, але, як і раніше, актуальна. Незважаючи на законодавче закріплення багатьох основних положень, що визначають статус адвокатської таємниці у системі гарантій адвокатської діяльності, на практиці все ще трапляються випадки порушення даного права, не кажучи вже про багато питань морального порядку, що виникають при зіткненні з даним явищем.

Принцип адвокатської таємниці закріплений законом і, таким чином, є правовою нормою, яка визначає в ряді випадків права та обов'язки учасників процесуальної діяльності при здійсненні правосуддя. Разом з тим, це процесуальне правило, що стосується перш за все адвокатів, має глибоко моральний зміст, що робить його одним із найважливіших принципів професійної адвокатської етики.

Таємниця змісту бесіди адвоката і клієнта захищається законом, але було б невірним розглядати це беззаперечне положення тільки як гарантію прав особи та її адвоката. Цю гарантію слід розглядати більш широко — як гарантію інтересів держави. Недопущення допиту адвоката стосовно відомостей, що стали йому відомі у зв'язку з його професійною діяльністю, виправдане принциповим поглядом на адвокатську діяльність як державно необхідну, як діяльність, що сприяє зміцненню законності.

Стаття 21 Закону забороняє адвокату без згоди клієнта розголошувати відомості, що становлять адвокатську таємницю, використовувати їх у своїх інтересах або інтересах третіх осіб. Крім того адвокат забезпечує захист персональних даних про фізичну особу, якими він володіє, відповідно до законодавства з питань захисту персональних даних. [3]

Адвокатська таємниця виникає незалежно від джерела отриманих відомостей. Їх може дати особа, котра потім виявиться стороною у цивільній справі. Інформація може надходити від осіб, котрі не беруть участь у справі, але з якоїсь причини звернулися за порадою з питання, пов'язаного із спірною правовою ситуацією. Дані можуть виходити від довірителя під час ведення адвокатом його справи. Нарешті, джерелом поінформованості про обставини, що мають значення для справи, можуть бути письмові матеріали, отримані на запит адвоката.

Відповідно до ст. 22 Закону адвокатською таємницею є будь-яка інформація, що стала відома адвокату, помічнику адвоката, стажисту адвоката, особі, яка перебуває у трудових відносинах з адвокатом, про клієнта, а також питання, з яких клієнт (особа, якій відмовлено в укладенні договору про

надання правової допомоги з передбачених законом підстав) звертався до адвоката, адвокатського бюро, адвокатського об'єднання, зміст порад, консультацій, роз'яснень адвоката, складеш ним документи, інформація, що зберігається на електронних носіях, та інші документи й відомості, одержані адвокатом при здійсненні адвокатської діяльності. Образно кажучи, з моменту, коли "громадянин переступив поріг офісу адвоката, всі подальші події — суть адвокатська таємниця". [3]

Інформація або документи можуть втратити статус адвокатської таємниці за письмовою заявою клієнта (особи, якій відмовлено в укладенні договору про надання правової допомоги з передбачених законом підстав). При цьому інформація або документи, що отримані від третіх осіб і містять відомості про них, можуть поширюватися з урахуванням вимог законодавства з питань захисту персональних даних.

Коло відомостей, які охоплюються поняттям "адвокатська таємниця", містить не лише факти, несприятливі для клієнта, а й дані, які він з деяких міркувань не бажає робити предметом судового дослідження, хоча вони можуть зміцнити його позицію (наприклад, клієнт не хоче допустити обговорення своїх стосунків з деякою особою). Як одні, так й інші відомості, довірливо повідомлені адвокату, не можуть бути пред'явлені не тільки суду. Про них адвокат не вправі повідомити супротивну сторону, а також усіх інших осіб, які беруть участь у процесі, або сторонніх у судовому спорі. Однак з цього загального правила було б хибним дійти висновку, що повідомлення тих чи інших фактів своїм колегам по професії з метою обговорення спірних або сумнівних моментів справи є недопустимим у всіх випадках. Адвокат зобов'язаний виходити з того, що такий розгляд спірної правової ситуації, з відома чи за згодою клієнта, може бути визнаний прийнятним лише в інтересах справи, а тому потребує від адвоката особливої вдумливості, такту й обачливості, щоб не допустити необережного розголошення відомостей, не зумовленого необхідністю. Задоволення зайвої цікавості шляхом повідомлення матеріалів, що не підлягають розголошенню, оскільки вони містять таємницю клієнта, яка охороняється законом, не відповідає особистій честі адвоката й гідності його звання.

Обов'язок зберігати адвокатську таємницю поширюється на адвоката, його помічника, стажиста та осіб, які перебувають у трудових відносинах з адвокатом, адвокатським бюро, адвокатським об'єднанням, а також на особу, стосовно якої припинено або зупинено право на заняття адвокатською діяльністю. Адвокат, адвокатське бюро, адвокатське об'єднання зобов'язані забезпечити умови, що унеможливають доступ сторонніх осіб до адвокатської таємниці або її розголошення. Особи, винні в доступі сторонніх осіб до адвокатської таємниці або її розголошенні, несуть відповідальність згідно із законом. За порушення адвокатської таємниці настає кримінальна відповідальність згідно із ст. 397 КК, яка передбачає накладення кримінально-правових санкцій при порушенні професійної таємниці захисника чи представника особи. При цьому немає значення, чи потягло таке порушення

негативні наслідки для особи, чи завадило адвокатові надати ефективну правову допомогу цій особі. Зазначений злочин вважається закінченим з моменту порушення професійної таємниці. Частина 2 ст. 397 КК встановлює підвищену відповідальність службових осіб, які порушили адвокатську таємницю з використанням свого службового становища. Безсумнівно, наявність даної норми значно посилює гарантованість імунітету адвокатів у частині збереження адвокатської таємниці. [2]

Водночас, у разі пред'явлення клієнтом відповідних вимог до адвоката у зв'язку з адвокатською діяльністю адвокат звільняється від обов'язку збереження адвокатської таємниці у межах, необхідних для захисту прав та інтересів клієнта. У такому випадку суд, орган, що здійснює дисциплінарне провадження стосовно адвоката, інші органи чи посадові особи, які розглядають вимоги клієнта до адвоката або яким стало відомо про пред'явлення таких вимог, зобов'язані вжити заходів для унеможливлення доступу сторонніх осіб до адвокатської таємниці та її розголошення.

Якщо початковим моментом виникнення таємниці є факт звернення до адвоката, то обов'язок адвоката зберігати адвокатську таємницю не припиняється за жодним рішенням у справі, ні через жодну дію самого клієнта. У Правилах адвокатської етики зазначається: "Дія принципу конфіденційності не обмежена в часі".

Зберігати таємницю адвокат зобов'язаний не лише в ході ведення справи. Адвокат не повинен розголошувати зміст своїх бесід із клієнтом і після розгляду справи.

Якщо клієнт адвоката з якихось міркувань вирішив зробити можливим розкриття змісту фактів, що становлять таємницю, не можна вважати, що адвокат в усіх випадках звільняється від необхідності її зберігати. Слід враховувати, що інформація, яка виходить від адвоката, може бути сприйнята як незрівнянно більш авторитетна й значуща, ніж повідомлення його клієнта, вона може набути ще більшого резонансу і заподіяти шкоду інтересам осіб, які у справі участі не беруть. Ось чому розкриття таємниці клієнтом зовсім не звільняє адвоката від морального обов'язку утримуватися від розголошення відомих йому фактів, а надто — поза стінами залу судових засідань.

Діючи в інтересах свого довірителя, адвокат може в окремих випадках, отримавши на те згоду клієнта, розкрити зміст фактів, що складають таємницю, яка охороняється законом, якщо це є доцільним виходячи з обставин даної справи. Так, за загальним правилом, зміст переговорів адвоката з особою, котра звернулася з проханням про ведення справи, не підлягає розголошенню, оскільки це може виявити слабкі й сумнівні моменти у правовій позиції, котру адвокат погодився захищати перед судом. Однак інколи є корисним для справи відкрити завісу над такою довірливою бесідою, щоб показати, як сумніви щодо законності інтересів клієнта, котрі виникли при підготовці до судового розгляду справи, успішно подолані.

Строк зберігання відомостей, володільцем яких став адвокат у зв'язку з наданням ним юридичної допомоги, законом не визначений. З цього випливає,

що адвокат повинен зберігати довірену йому таємницю не лише під час ведення справи, а й після її закінчення, незалежно від стадій процесу, в яких брав участь адвокат, а також від мотивів, за якими доручення за бажанням клієнта чи з ініціативи адвоката було скасовано. Необхідно враховувати, що перегляд рішень суду, які набрали законної сили, ніяким строком не обмежений, а тому розголошення адвокатом таємниці, навіть коли минув значний час після закінчення справи, може потягти її перегляд і зашкодити тим самим інтересам клієнта.

Наявність адвокатської таємниці ставить адвоката у незручне становище. Він не може відкрити суду відомі йому, але невідомі у справі обставини, він повинен їх приховувати й

Не можна припустити подібне зловживання адвоката довірою клієнта і з моральної точки зору. Таким чином, ілюзорна можливість отримання інформації, наприклад про злочин, через адвоката цілком виправдано приноситься в жертву реальному інтересу — забезпечення права на захист обвинуваченому. Ця поступка робиться в ім'я досягнення більш високого морального результату: кожний громадянин, опинившись у ролі обвинуваченого, може розраховувати на допомогу професійного захисника, не побоюючись зловживання своєю довірою.

Отже, беручи до уваги інтереси правосуддя, правові та моральні аспекти цієї проблеми, можна дійти висновку, що адвокат не може і не повинен розкривати жодних відомостей, довірливо повідомлених йому клієнтом, тобто ніякі застереження у цьому питанні не можуть мати місця.

Адвокатська таємниця являє собою виняток із звичайного ходу процесу, рідкий та обтяжливий для адвоката ексцес у його професійній діяльності. У зв'язку з цим слід зазначити, що адвокат не повинен намагатися стати власником такої таємниці. Але, вже ставши власником таємної інформації, адвокат повинен, по-перше, пильнувати право клієнта на конфіденційність, а, по-друге, виконувати свої обов'язки з надання правової допомоги.

Список використаних джерел:

1. Конституція України від 28 червня 1996 р., Документ 254к/96-ВР, Конституція України | від 28.06.1996 № 254к/96-ВР (rada.gov.ua)
2. Кримінальний кодекс України Кримінальний кодекс України | від 05.04.2001 № 2341-III (rada.gov.ua)
3. Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» Документ 5076-VI, Про адвокатуру та адвокатськ... | від 05.07.2012 № 5076-VI (rada.gov.ua)